

LEHETEK *én* IS

Csak szavak

A kislányomnak van egy komplett zenekari készlete, cintányér, dob, gitár, furulya, mikrofon. Zenélni fogunk. Én melyik hangszeren játszom, kérdezem. Egyiken sem. Mindenki ő. Egyszemélyes zenekar. Azért jó az egyszemélyes zenekar, anya, mert így egymás után mindig csak te következzel.

Bűvész is volt, ujjong a fiam, magyaráz, mutogat, csatakos, lucskos, kócos. Az arca kipirult, a gatyája lóg, a nadrágszárát letaposta. Nem is köszön, beront a lakásba, mondja-mondja, mindent el akar mesélni azonnal a szülinapi partiról. A húga kilöki a vécéajtót, éppen pisilt. Volt varázsló? Tényleg volt igazi varázsló? Aha! És az egyik lányt majdnem szétfűrészelte, de az utolsó pillanatban kiderült, hogy otthon felejtette a fűrészét.

A húgom is díszítette magát gyerekkorában, mint a kislányom. Én voltam az alattvaló, tesóm a királyné. Fel kell öltöztetni szépruhába és teljesíteni a kívánságait, ennyi. Kedves alattvaló, mondja, adok egy puszit, ha mesélsz nekem a kisbogárról, aki eltévedt a réten. Ennyi a dolgom. Nézni őt, ahogy játszik, és történeteket kitalálni, megadott instrukciók alapján, pusziért. Kedves szolgám, bocsáss meg, hogy zavarlak, de főztem neked pogácsát, mondja majd a kislányom. Mindketten jól bánnak a személyzettel.

Királynéyok és varázslók. Ez a leosztás nálunk. Esetleg bűvészek.

Nem írok naplót, ha ezzel végeztem, tényleg nem, ebben egészen biztos vagyok. Nyomaszt a múlt, szomorú, hogy minden, ami történik velem és velük, a gyerekeimmel például, az nincs, már, vagy még, vagy el fog múlni. Ha ezzel végeztem, nem marad más, csak szavak. Élni jó. Nem akarok meghalni.

Ha túl közel vagyok a valósághoz, kicsúszik a lábam alól a talaj, nem tudom, merre van az előre. Jobb hazudozni összevissza, mint régen, ha naplóírásról volt szó. Nem akarok vis-

szanézni. Nem írom le, mi történt, inkább csak emlékszem. Hol így, hol úgy. Majd utólag kitalálom, mi volt, mi legyen.

Például legyen úgy, hogy nyolcéves vagyok. Február huszonegyedikére, kapok anyutól egy üres füzetet, piros masni a borítón, ajándék, ráírta az ő szép betűivel az én nevem.

Ez egy üres füzet, anya!

Igen.

Mit csináljak vele?

Írjál.

Mit?

Naplót. Vagy amit akarsz, te döntöd el.

Eldöntöttem. Lesz egy történet. Az enyém, én írom. Jó vastag füzet, kilencvenkét éves koromig tart. Született ekkor és ekkor, meghalt 2063. Ugrálok az időben, mese és valóság között ide-oda, mint a *Veszett a világ*, azt a filmet is nagyon szeretem. De ez vidám lesz. A mi családjunkban csak kedves és jó emberek élnek, a véres jelenetek a szomszédban vannak. Vagy a bűvészek csinálják. Anyám boldog és nem dohányzik, apám vicces ember és erős. Most nincs itthon. Van rengeteg testvérem, unokatestvérem, tantim, nagybácsim, hatalmas, mosolygós család, hétvégén együtt járunk kirándulni a budai hegyekbe, és általában oroszkrémtorta a reggeli. Vagy rigójancsi. Gesztenyeszív. Puncsos minyon.

Néha nagyon elrugaskodom a valóságtól, ez másokat zavar, engem nem. Pont elég, hogy tudom, innen indultam, tehát ide kell visszatérni.

Mi az a véreer?, kérdezte a húgom, mikor elsős volt. Milyen nyelven? Hát magyarul. Nincs ilyen szó magyarul. De van, bele van írva a tankönyvbe. Akkor olvasd fel, hadd halljam. Budapestből szerzteágnak a vasútvonalak, mint szívből a véreerek.

Láttam egy filmet múltkor, nagyon érdekes volt, arról szól, hogy a népek annyira be vannak tojva a világvégétől, hogy mindenki naphosszat csak imádkozik, várja a Messiást. Egy rakás ember összejön, szinte az egész Föld, álldogálnak, imádkoznak, közben forgatják a szemüket, fejüket, jobbra-balra-hátra, keresik a Megváltót. Az a győztes, aki először látja meg. Hogy mi a nyeremény, nem derül ki, nem is érdekel. Az volt az érdekes, hogy amíg az emberek ott topognak együtt, kapkodják a fejüket erre-arra, addig a megváltójuk egy egészen másik helyen ül és vár rájuk türelmesen. Várja az embereket, hogy majd összetalálkoznak, és minden a helyére kerül, de nem találkoznak, elkerülik egymást, külön utakon járnak, senki sincs a helyén, illetve nem mozdul senki. Az emberek topognak, a Messiás üldögél.

Szeretek úszni, ha tehetném, mindennap mennék a szomszédos uszodába, bár múltkor nem volt valami kellemes. Nagy a zsúfoltság, talán a hétvége miatt. Tömött sorokban evickélünk, a medence szélén sok ember, egy férfi véletlenül mindig hozzámér, a fenekemhez vagy a mellemhez. Bocsánat, mondja többször is, nem vettem észre. A harmadik körnél, a fordulásnál, véletlenül hasba rúgtam. Bocsánat, mondom, hátul nincs szemem.

Panelek

Huszonhét éves, százkilencven centi, százötven kiló, vállig érő, göndör, vörös haj, hófehér bőr, kék szemek. A haverjai Vikingnek szólítják, nem is tudják a rendes nevét. Viking lakatos. Délután négykor végez, ötre otthon van, és azonnal elkezd játszani. Ideje nagy részét a virtuális világban tölti. Legjobban a fantasykat kedveli. Női karakter. Mindig női

karaktert választ, szerinte esélyesebb így a nyelés, a nőkre jobban kell vigyázni, jobban félti a csatában, mert egy nő törékeny és gyenge. Félig varázsló, félig harcos és jóságos. Nem morális alapon jó, hanem praktikus okokból. A jóságos karakterek nyitottak, kedvesek, vidámak, bennük hamarabb megbíznak a Világ lakói. Könnyebben megtudhatja a fontos titkokat, olcsóbban kap élelmet, segítőkészek hozzá a többiek, elvezetik a titkos menekülési útvonalakhoz, és így tovább. Lehetett volna rossz is, ezekhez az előnyökhöz hozzájutna úgy is, csak nem jósággal, hanem megfélemlítéssel. Viking mindenesetre nő lett, félig varázsló, félig harcos és jó. Ragaszkodik ehhez az identitáshoz, szerinte a jókat könnyebb szeretni, és csata közben fontos, hogy szeresd magad. Három hét alatt csinálta végig a pályákat, szintről szintre, a Tapasztalati Pontoknál újabb és újabb tulajdonsággal építve karakterét, egyre összetettebb és hatalmasabb lett, hajnalokig harcolt, még ezzel is álmódott. Ez volt az élete. Amikor tökéletesre fejlesztette a szereplőjét, minden tulajdonsága a maximumon volt, a sikertől érzett eufórikus elégedettség után már másnap mélypontra került. Napokig nem találta a helyét, téblábolt délutánonként otthon, semmihez sem volt kedve, várta az új fejlesztéseket.

Nem baj, mondja az ügynököm. Áll az erkélyen, nyújtogatja a nyakát, néz a szemközti panelházak felé. Én azért mégiscsak odaírom, hogy van szép panoráma, folytatja, végül is, ha jól kihajolunk, picit látszanak a hegyek. Nem vár megerősítést, jegyzetel, beírja az adatlapra, hogy panoráma a budai hegyekre.

Korábban volt egy szuterénlakásom Budán. Kicsit sötét, de tágas, nagy udvar, tűzrakó hely, a fákön rigók, mókusok, még egy bagoly is. Nehéz volt eladni, mert rossz a látkép, kinézel az ablakon, és csak lábak vannak. Vékony boka, tip-top nőcis, tigrismintás szandi, kétszer körbetekert, masnis pánt. Öregnéni, görbe láb, plusz egy bot. Sok-sok szürke nadrág és bakancs, papucs, cipő, csizma, mindenféle lábbeli. Nézem a végtagokat, hozzájuk képzelek egy-egy felsőtestet, és kész az ember. Nem látok belőle mindent, nem is kell, csak egy részlet, a többit majd kitalálom, olyan minden, amilyennek én akarom. Kell ennél jobb kilátás?

Ez itt a Föld. Közelebről Európa, ott a Duna, az ország, a város, kerület, utca, ház, minden. A világűrben nézem. Műhold segítségével benézhetek a saját ablakomra is. Látom magam. Itt ülök a gép előtt, írom ezt a szót. Ülök a számítógép előtt, és azt írom most épp le, hogy nagyon messziről nézve tényleg minden látszik, de ettől még nem lesz kerekesebb a világ.

Barcelonában a Szent Család temploma, a tervek szerint 2026-ra lesz kész, több mint száz éve épül már. Amikor először megláttam, azt hittem, űrhajó. Hatalmas, akkora, hogy mindent eltakar. Bele van építve a falakba a legszebb történet, és a legtöbb forma. Levelek erezete, csonkolt fa, csiga, lepke, ananász, emberi tüdő. Leülök reggel kilenckor az épülettel szemben, sötétedésig van mit nézned, el ne menj. Azt akarom látni, ami az orrom előtt van.

Le kéne túrni ott szemben a paneleket, vicceskedik az ügynököm, akkor ötmillióval többet érne a ház. Tízemeletes panelsor van szemben, soronként nyolc erkély és harminc ablak, mindenhol fehér nejlon, mögöttük emberek, ha felkapcsolják a villanyt, belátni a függönyökön át. Sötétedés után mindenki tévét néz, nagy meccs van, vagy népszerű sorozat, az üvegeken egyforma ritmusban villóznak a fények. Viking balról a negyedik ablaknál ül, megy a tévé a háta mögött, ő meg a számítógép előtt, gondolom, megint valamelyik stratégiai játékot tolja. Két sorral odébb a kedvenc erkélyem. Lámpások lógnak a mennyezetről, és van kinn egy bordó kanapé, előtte asztal, bár ez nem látszik a párkánytól. Oda képzelem. Két srác lakik itt, söröznek, szívják a füvet, beszélgetnek, néha felhoznak csajokat. Minden este tíz felé ülnek ki, és hajnal egykor mennek be. Ismerem itt az összes embert, félig, deréktől felfelé, a többit eltakarják a falak. Tudok mindent róluk, amit nem, azt kitalálom. Esznek, isznak, ablakot pucolnak, a nő mosogat, a férfi falat fest, egy asszony pofon vágja a gyereket. Ölelkeznek, táncolnak, öreg, kövér bácsi az ajtófélfánál varkítja a hátát. Van egy lány, a hetedik sorban, ő mindig meztelenül vasal.

Szeretem nézni az embereket, főleg azt, ahogy rejtőzködnék. Például szép ruhát vesz fel, kirúszozza a száját, mindig mosolyog. Egy másik meg izmokat épít a hús helyére, diétá-

zik, csak fehérjét kajál, kisebb legyen a pocak, szélesebb a váll. Így erősebbnek látszik majd mindenki. És úgy is, hogy félbehagyja a beszélgetést. Vagy mást mond, nem azt, amit szeretne. Nem mond semmit. Láthatatlan. Nem elérhető. Máshol jár. Úgy viselkedik, mint ha kicsérlették volna. Kibújik a bőréből. Átírja a mondatot.

Fél tizenkettő. A fiúk szemben, még kinn vannak az erkélyen, söröznek, nagyokat nevetnek. Két sorral arrébb Viking a számítógép előtt ül, fejleszti a hősét, vagy csak simán lövöldözik összevissza. Elszívok egy cigit. Utána még folytatom a játékot, ezt még ma befejezem, ha kell, reggelig nyomom, elegendem van belőle, idegesít, napok óta nem tudok lejönni a történetről, már csak pár bekezdés, és nyertem. Én is mindig női szereplőkkel játszom, azokat könnyebben tudom fejleszteni, ráérzek, hogy milyen tulajdonságokkal kell bővítenem, milyen képességeket érdemes még hozzátenni, addig építkezem, míg a végére legyőzhetetlen lesz a karakterem. Ha nem úgy mennek a napok, ahogy szeretném, ha nem tetszik a valóság, kitalálok helyette valami mást. Játsszom a számítógépen. Behozok egy új hőst vagy megváltoztatom a régi jellemét, kiszínezem a történetet, és rögtön olajozottabban mennek a dolgok. Van egy barátom, ő ilyenkor elutazik külföldre. Ha nem tetszik neki a valóság. Fotós amúgy, művész, szoktam nézegetni a képeit az interneten. Nem szeretem a művészfotókat, általában mindegyik fekete-fehér. Egyszer azt mondta nekem valaki, hogy ez azért van, mert a színes fotókon nem látszik a valóság, elkalandozik a figyelem az igazságról a tarka-barka árnyalatok felé. Ez miért baj? A világ színes.

Az ő fotóit szeretem, mindegyik vidám. Idegen tájak, országok, emberek. Rádadásul van képaláírás is, egy-egy fontos, vagy vicces mondat. Az egyikén én is ott vagyok, valami nagy buli, mindenki táncol, ég felé emelt kezek, mosolygós arcok, én meg ülök nekik háttal, rózsaszín, kapucnis felsőben, fekete copf, arcom az ablak felé, nem nézek semmit, épp pislantok, illetve csukva van a szemem. Amíg a többiek táncolnak, te valami mást játszol?, ezt írta alá. Jó a fényképarcom, de ha nem figyelek oda magamra, általában minden főtön csukva van a szemem.

És ugyanígy a szavakkal. Van olyan mondat, ami akkor is jó, ha félig kész, sőt, jobb is így, majd a végét hozzáképzelem, van olyan mondat, ami jó akkor is, ha nem igaz. Elhagysz? Elhagylak? Ugye nem hagysz el? Miért hagysz el, amikor tudod, hogy. És itt befejezi, nem mondja tovább. Egyszerűen abbahagyja. A többit találjam ki én.

Néha olyan minden, mint egy képregény. Benne vagyok én is, oda vagyok rajzolva egy-egy jelenethez, képregénycsaj copffal, buborék a félig tátott szájból, bele van írva néhány szó, a jelenetektől függ, hogy épp melyik. Riadt arc, buborék, mondatok. Rémulően bámulom a markomat, négyet-ötöt, sok kezem van, ez egy ilyen furcsa rajz. Copfos, riadt nő, félig tátott szájjal, ujjai közül szavak hullanak alá, valaki odadobta. Labdázunk, most nekem kell elkapnom egy mondatot, kapkodok a szavak után a sok kezemmel, rendezném a sorokat, de nem tudom, mert csak eddig van meg a történet, nincs tovább, nincs se előre, se hátra, csak ez a megörökített pillanat. Szerintem nem is fontosak annyira a teljes mondatok és a nagy perspektívák. A végén úgyis be lesz építve itt minden. Semmi baj nincs a szemben lévő panelházzal, pont, hogy a helyén van. Inkább az téved el, aki mást akar innen látni. ■ ■ ■

Tallér Edina (Kiskunhalas, 1971): Budapesten élő televíziós műsorvezető, újságíró, a VEAN Production forgatócsoport dramaturgja, a *female.hu* alapító tagja. Két gyermek édesanyja.